

'Agenti patogeni periculoși în culturile agricole'

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив

Дата: 15.02.2018 Брой: 2/2018

În Bulgaria, bolile periculoase ale culturilor agricole reduc foarte mult producția și provoacă pierderi majore atunci când măsurile de combatere împotriva lor sunt inadecvate.

La **grâu, mana** (*Eryziphe graminis*) este deosebit de periculoasă. Atunci când sunt atacate frunzele steag și spicul, pierderile pot ajunge la 20–25%. Pierderi de până la 30–40% la această cultură pot fi provocate de fusarioza spicului (*Fusarium* sp.) pe spic, la baza tulpinii și la rădăcini. **Ruginile cerealelor** reprezintă, de asemenea, o problemă fitopatologică gravă. Există înregistrări ale dezvoltării epifitotice în trecut atât a ruginei negre, cât și a ruginei portocalii la grâu. La orz, **dăunarea dungată** (*Drechslera graminea* (*Helminthosporium gramineum*)) este deosebit de periculoasă.

În ani răcoroși și umizi și în cazul tratamentelor întârziate, **tăciunea mărului** (*Venturia inaequalis*) afectează 100% din frunze și fructe și afectează sever calitatea fructelor. **Arsura bacteriană** (*Erwinia amylovora*) apare pe scară largă la culturile pomicole cu pomi roditori (în special gutui și pere) și provoacă pierderi semnificative, iar în unele cazuri chiar moartea întregilor pomi. În ultimii ani, importanța **șarcei prunului** (Plum pox virus) a crescut la nivel mondial. Aceasta provoacă căderea prematură a fructelor la 70–95% din fructe și deteriorează sever calitatea producției. **Bula** (*Taphrina deformans*) se situează pe primul loc ca răspândire și dăunare printre bolile piersicului. În țara noastră apare în fiecare an într-o formă severă, afectând până la 90–100% din frunze. Reduce vigoarea pomilor, rezistența acestora la gerul de iarnă și scade rodirea. O altă boală periculoasă a acestei specii de fructe este **mana** (*Sphaerotheca pannosa*). Se răspândește pe scară largă și provoacă pagube semnificative în fiecare an. În focare severe ale bolii, infecția poate atinge până la 100% pe lăstari, 95–100% pe fructe și până la 95% pe frunze. **Arsura florilor (putregaiul brun timpuriu)** (*Monilia laxa*) provoacă pagube severe la cais, vișin, cireș și unele soiuri de prun. În ani cu o perioadă de înflorire răcoroasă și umedă, pot apărea epifitotii (infecție de până la 95–100%). Astfel de cazuri au fost observate și la vișin. La prun, arsura florilor poate atinge 100%. Moartea întregilor pomi a fost constatată în livezi tinere de vișin.

La culturile legumicole, sub condiții nefavorabile, se înregistrează adesea și pierderi mari. Infecția cu **mana tomatelor** (*Phytophthora infestans*) poate reduce producția cu 30–40%. Pagubele provocate de virusul patatului tomatei pot atinge 50–70%. **Mana ardeiului** (*Phytophthora capsici*) este cea mai importantă boală din punct de vedere economic la această cultură. În anumite ani a distrus până la 15–20 de mii de decare de culturi. La tomate, vânăță și ardei, pierderile din cauza **stolburului** (*Phytoplasma sp.*) pot atinge 50–90%. Bolile cu cea mai mare importanță economică la **castraveți** sunt **mana falsă** (*Pseudoperonospora cubensis*) și mozaicul castravetelui. Fusarioza (*Fusarium oxysporum f. sp. cucumerinum*) este, de asemenea, foarte dăunătoare la castraveți, afectând atât producția în sere, cât și cea în câmp.

În ultimii ani, se observă o tendință negativă privind pierderile de producție agricolă cauzate de boli – acestea sunt în continuă creștere. Motivele pentru aceasta sunt introducerea unor soiuri cu randament ridicat și a unor tehnologii intensive și eficiente, ca urmare a cărora producția agricolă a crescut cu aproape 200%. În același timp, pierderile din cauza bolilor au crescut de 3–4 ori, iar costurile pentru produsele de protecție a plantelor – de 5–6 ori. Cauzele pot fi grupate în trei categorii principale legate de concentrarea, specializarea și intensificarea producției agricole convenționale moderne. Stabilirea unor blocuri mari de producție și adoptarea cultivării în monocultură reduc diversitatea biologică. Intensificarea subsectorului de producție vegetală este asociată cu aplicarea unor cantități din ce în ce mai mari de îngrășăminte minerale și produse de protecție a plantelor. Combinarea acestor trei grupuri de factori a dus la perturbarea echilibrului biologic pe suprafețe mari și a creat condiții pentru apariția epifitotilor.

